

La cultura no és un luxe: és infraestructura democràtica

Publicat per [Yolanda Colás](#) [1] el 10/11/2025 - 08:15

Per què necessitem polítiques culturals valentes i transversals?

Yolanda Colás Álvarez — Sociòloga (especialista en cultura, educació i TIC) i Gestora Cultural.

La cultura acostuma a aparèixer en el debat públic com un extra: un espai d'oci, d'entreteniment o de consum. Una "capa final" que es pot retallar quan hi ha dificultats pressupostàries. Però, quan mirem la cultura des d'una perspectiva social i no merament d'entreteniment o consum, apareix una veritat incòmoda: **sense cultura no hi ha cohesió, no hi ha expressió crítica, no hi ha comunitat, no hi ha empoderament ni creixement.**

Defensar les polítiques culturals vol dir defensar un **dret ciutadà i un espai de transformació social.**

Cultura: vida, conflicte i transformació

Cada disciplina defineix la cultura des d'un prisma diferent —hàbits, costums, tradicions, creació artística. Però quan parlem de polítiques culturals necessitem concretar: la cultura és allò que ens **permet relacionar-nos amb el món i amb els altres**; és allò que pot mantenir o transformar l'estructura social.

I és que no podem gestionar un concepte tan ampli si no acotem el seu sentit. Per això, pensadors com Pierre Bourdieu resulten clau quan distingeixen entre habitus (allò que perpetua costums i estructures) i **cultura com a acció transformadora**. Aquesta mirada permet entendre la **cultura com a agent de canvi**.

La cultura pot perpetuar allò establert, però també pot incomodar, qüestionar i obrir escletxes. Allò que seria considerat perillós en un context quotidià, en l'àmbit artístic pot esdevenir heroisme simbòlic. La cultura és una arada que remou el sòl social: trenca, regira, incomoda... I després regenera.

Sense espais, la cultura s'ofega

Veiem, per tant, com la cultura no és només creació, és també acció i relació. I tota acció i relació necessita d'una sèrie de recursos i entre aquestes condicions materials i localitzacions també per existir i donar-se. Amb la irrupció de la postmodernitat i el paper actiu de la societat civil, **s'amplien els espais de legitimitat cultural i s'entén la cultura com a canal de participació i col·laboració ciutadana.**

Aquí apareix la pregunta clau: **Qui garanteix que aquests espais existeixin i siguin accessibles?**

I com a resposta, apareixen **les polítiques culturals...**

El paper imprescindible de les polítiques culturals

En un ecosistema cultural on conviuen *mainstream*, contracultura i iniciatives comunitàries, **cal un marc d'acció que doni espai a la creació i expressió crítica, garanteixi recursos, fomenti la inclusió de col·lectius**

diversos i eviti que la cultura depengui només del mercat o de l'interès de qui té poder. Aquest marc són les polítiques culturals.

Però no ho malinterpretem. No es tracta d'un marc per a dirigir la cultura, sinó **per fer-la possible**; no per normativitzar-la, sinó **per activar-la**. Les polítiques culturals possibiliten detectar els agents culturals implicats, oferir espais, eines i finançament, assegurar que la cultura no queda reduïda a consum superficial.

Ara bé, cal ser consicents del fet que tota política respon a un context ideològic i pot esdevenir un instrument de control si no es manté la mirada crítica sobre el seu propòsit. Per això, la defensa de les polítiques culturals inclou també la defensa de la seva autonomia:

No volem polítiques culturals que decideixin què ha de ser cultura. Volem polítiques culturals que garanteixin que la cultura pot ser allò que necessita ser en un context canviant, ple d'agents socials diversos i amb necessitats presents i vista al futur.

En definitiva, la cultura no és un afegit. És un servei essencial per a la democràcia. **Les polítiques culturals** no existeixen per gestionar pressupostos o programar activitats: **existeixen per protegir el dret col·lectiu a imaginar, crear, construir, empoderar-se, criticar, créixer i transformar.**

Si no hi ha cultura, només hi ha supervivència.

Amb cultura i polítiques públiques culturals, hi ha vida i hi ha futur.

Categories: Article

- [2]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2025/11/10/cultura-no-es-luxe-es-infraestructura-democratica>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/colasay>

[2] <https://interaccio.diba.cat/node/10285>